

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Ternota aan de leden van de Vlaamse Regering

Betreft: Voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht

Principiële goedkeuring

1. Situering

Het institutioneel akkoord voor de zesde staatshervorming van 11 oktober 2011 hevelt een aantal bevoegdheden over naar Vlaanderen, zo ook enkele betreffende het jeugdbeschermingsrecht. Onder de "Communautarisering" van het jeugdbeschermingsrecht vallen volgende materies:

- Het bepalen van de aard van de maatregelen ten aanzien van de minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd;
- De regels inzake de uithandengeving;
- De regels inzake de plaatsing in een gesloten instelling;
- De gesloten instellingen, volgens nader te bepalen uitvoeringsregels.

Het betreft hier hoofdzakelijk een wetgevende bevoegdheid met betrekking tot het bepalen van de reactiewijzen op jeugddelinquentie. Het is duidelijk dat aanpassingen aan de procedure of de gerechtelijke organisatie die volgen uit de aanpassing van het maatregelenpakket blijven behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid.

Bij de start van het traject was het van belang om een geactualiseerde realistische update te maken van wat in Vlaanderen leeft vanuit zowel maatschappelijk oogpunt als naar vernieuwde inzichten gebaseerd op recente cijfergegevens. Hiertoe wordt een 'Omgevingsanalyse' uitgevoerd door een consortium bestaande uit: Katholieke Universiteit Leuven (KUL), Vrije Universiteit Brussel (VUB), Universiteit Gent (Ugent) en het Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi).

Er wordt een traject geïnitieerd dat op gang wordt getrokken via een maatschappelijk debat. Het actief zicht krijgen op de perspectieven van de diverse relevante actoren in Vlaanderen is een belangrijke eerste stap. Dergelijk debat dient te leiden tot een krachtige visienota over de aanpak van jeugddelinquentie in Vlaanderen. Dergelijke visienota, en de vertaling ervan in ontwerp teksten, vormen de bouwstenen om stapsgewijs naar een nieuw decreet te gaan dat gedragen wordt door de verschillende stakeholders. Al deze documenten zijn beschikbaar op www.jongerenwelzijn.be.

Dit maatschappelijke debat kadert in de huidige beleidscontext die rond dit thema reeds enkele duidelijke keuzes heeft gemaakt. We verwijzen hier naar Het Vlaams Regeerakkoord 2014 – 2019, naar de Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2014 – 2019 en naar het actieplan Jeugdhulp dat door de Vlaamse regering is goedgekeurd op 6 februari 2015.

Met het oog op het realiseren van een gedifferentieerde aanpak van jeugddelinquentie, worden in het Vlaams Regeerakkoord 2014-2019 een aantal contouren en keuzes al

duidelijk. Doorheen het verdere traject vormen deze contouren en keuzes de richtlijnen in het uittekenen van een Vlaams decreet. Er wordt gekozen voor het ontwikkelen van een nieuw jeugd(delinquentie)recht en bij het opleggen van maatregelen wordt rekening gehouden met de ernst van de feiten en de maturiteit van de minderjarige en wordt het proportionaliteitsbeginsel gerespecteerd. Het behoud van de uithandengeving vanaf 16 jaar wordt naar voren geschoven. Op 20 maart 2015 keurde de Vlaamse Regering de 'conceptnota - Contouren en plan van aanpak voor een Vlaams beleid inzake een gedifferentieerde aanpak van Jeugddelinquentie' goed (VR 2015 2003 DOC 0244/1). In deze nota worden de krijtlijnen bepaald waarbinnen de Vlaamse minister van Welzijn Volksgezondheid en Gezin, wil toewerken naar een decreet jeugdrecht.

Vlaanderen heeft de keuze gemaakt om werk te maken van een eigen beleid inzake jeugddelinquentie. Het uitgangspunt voor het nieuwe decreet dat we vanuit Vlaanderen vorm willen geven is een gedifferentieerd en multidimensioneel aanbod van duidelijke en constructieve (maatschappelijke) reacties op delicten met aandacht voor herstel van de schade. Aandacht moet ook gaan naar complementariteit en afstemming met een integrale jeugdhulp, een flexibele differentiatie en wisselwerking van het private en publieke aanbod en voldoende (en afdoende) kwaliteitseisen en rechtswaarborgen voor jeugdige delinquenten. Het spreekt voor zich dat inzake de verdere uitrol van de contouren van dit voorontwerp van decreet het overleg met de federale actoren - in het bijzonder de jeugd magistratuur - zal aangegaan worden.

2. Artikelsgewijze bespreking

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

Krachtens artikel 128, §1 van de Grondwet en artikel 5, §1, II, 6° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen behoort de bijstand aan personen, en specifiek de jeugdbescherming, tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen. In navolging van het institutioneel akkoord voor de zesde staatshervorming behoren volgende materies nu toe aan de gemeenschappen:

- Het bepalen van de aard van de maatregelen ten aanzien van de minderjarigen die een als strafbaar omschreven feit hebben gepleegd;
- De regels inzake de uithandengeving;
- De regels inzake de plaatsing in een gesloten instelling;
- De gesloten instellingen, volgens nader te bepalen uitvoeringsregels."

Artikel 2

In dit artikel worden een aantal basisbegrippen gedefinieerd. Een aantal definities in dit ontwerp zijn overgenomen uit het decreet inzake bijzondere jeugdbijstand van 7 maart 2008 en de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade.

Een jeugddelict vervangt als term het voorheen gebruikte 'als misdrijf omschreven feit' (MOF) . De term 'MOF' paste binnen een jeugdbeschermingsrecht waarbij men uitging van 'onbekwame minderjarigen' die niet verantwoordelijk konden gesteld worden voor de door hen gepleegde feiten. Een van de uitgangspunten van de Vlaamse visie op de aanpak van jeugddelinquentie, is de verantwoordelijkheid van jongeren als vertrekpunt. Jongeren worden uitdrukkelijker beschouwd en benaderd als verantwoordelijke jonge mensen. Een jeugddelict betreft een handeling of een onthouding van een persoon ouder dan twaalf maar jonger dan achttien jaar, die indien gepleegd door een meerderjarige bestraft zou worden op grond van het Strafwetboek of andere (bijzondere) strafbepalingen.

We introduceren en hanteren binnen het Vlaams jeugddelinquentierecht de term 'reactie' als overkoepelende term wanneer we in zijn algemeenheid verwijzen naar het maatschappelijke antwoord dat wordt geboden op een normovertreding door een minderjarige. Bij het hanteren van de term reactie maken we geen onderscheid naar in

welke fase van de procedure wordt gereageerd. Wanneer we wel een onderscheid maken tussen de reacties die mogelijk zijn tijdens de fase van de voorlopige rechtspleging en de fase van de rechtspleging ten gronde, dan spreken we respectievelijk over 'maatregelen' en 'sancties'. Minderjarigen binnen dit decreet zijn de personen van minstens twaalf jaar, maar die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt wanneer ze een jeugddelict plegen, of verdacht worden van het plegen van een jeugddelict.

Hoofdstuk 2. Grondbeginselen en toepassingsgebied

Afdeling 1. Grondbeginselen

Artikel 3

Wanneer we in dit kader spreken van 'het optreden van de actoren betrokken bij de uitvoering van dit decreet', zien we dit zo breed als mogelijk. We bedoelen hiermee o.m. het openbaar ministerie, het gerecht, sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening, diensten voor Herstelgericht Constructieve Afhandeling (HCA-diensten), personen die werkzaam zijn in diensten of instellingen waar met minderjarige (vermoedelijke) delictplegers gewerkt wordt, advocaten en politie.

Dit artikel bevat de grondbeginselen en geeft de geest weer van hoe dit decreet moet worden aangewend. Bij de toepassing van elk artikel van dit decreet, moeten deze grondgedachten hun uitwerking krijgen.

Snel, duidelijk, constructief, herstelgericht, op maat van en in een voor jongeren begrijpelijke taal reageren op jeugddelicten, vormt de rode draad van eenieders optreden en handelen en dit met respect voor de rechtswaARBorgen die in dit kader gelden. In het decreet wordt expliciet verwezen naar de Grondwet en naar internationale verdragsteksten, inzonderheid de rechten uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK).

Afdeling 2. Toepassingsgebied van het jeugddelinquentierecht

Artikelen 4 en 5

Deze artikelen betreffen het materieel (art. 4) en temporeel (art. 5) toepassingsgebied van dit decreet. Met het temporeel toepassingsgebied van een decreet wordt het toepassingsgebied in de tijd aangegeven. Het geeft aan op welk tijdstip de rechtsfeiten waarop de tekst betrekking heeft, zich moeten voordoen opdat de rechtsgevolgen erop van toepassing zijn. Dit decreet is van toepassing op minderjarigen die een jeugddelict plegen. Het gaat hier concreet om personen die op het ogenblik dat ze minstens twaalf jaar zijn en die de leeftijd van achttien jaar nog niet bereikt hebben, een delict plegen. De leeftijd van de betrokken delictpleger is de bepalende factor voor het al dan niet van toepassing zijn van de bepalingen uit dit decreet. Wordt het jeugddelict gepleegd na de leeftijd van twaalf jaar en voor het bereiken van de leeftijd van achttien jaar, dan is dit decreet van toepassing, zelfs indien de betrokken delictpleger de leeftijd van achttien jaar reeds heeft bereikt op het tijdstip van het instellen van de strafvordering of het opleggen van de maatregel of sanctie.

Dit decreet dient ertoe adequaat te reageren op delinquent gedrag van minderjarigen. De sancties die aan minderjarige plegers van jeugddelicten kunnen worden opgelegd op grond van dit decreet, kunnen niet langer duren dan tot de betrokkene de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt. Hierop bestaat één uitzondering: de sanctie voorzien in artikel 35. Deze sanctie kan de leeftijdsgrens van drieëntwintig jaar overschrijden in het geval ze wordt opgelegd aan een minderjarige van zestien of zeventien jaar.

In dit decreet wordt ook duidelijk bepaald welke maatregelen en sancties kunnen gelden voor welke categorieën van personen. De mogelijkheid van het opleggen, evenals de duur van sommige maatregelen en sancties, is afhankelijk van de leeftijd van de minderjarige (vermoedelijke) pleger van het jeugddelict.

Hoofdstuk 3. De voorbereidende rechtspleging en de buitengerechtelijke afhandeling

Afdeling 1. De sociale navorsingsopdrachten

Artikel 6

De procureur des Konings kan in elk stadium van de procedure vragen dat sociale onderzoeksopdrachten worden verricht, ongeacht de bevoegdheid die ter zake ook toekomt aan de jeugdrechter of de jeugdrechtbank. Het zijn de sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening die door de procureur des Konings belast kunnen worden met onderzoeken naar 'de situatie van de minderjarige'. De opdrachten vanwege de procureur des Konings in dit kader kunnen vooral betrekking hebben op een kort onderzoek met het oog op o.m. het bekomen van bijkomende inlichtingen omtrent de minderjarige en zijn context, een analyse, dan wel een inschatting, van de situatie. Daarnaast kunnen de sociale diensten ook belast worden met de opvolging van de naleving van de voorwaarden en het onderzoeken van de meest gepaste reactie op het delinquente gedrag van de minderjarige.

Afdeling 2. De buitengerechtelijke afhandeling

Onderafdeling 1. Seponering door de procureur des Konings en het verval van strafvordering na de uitvoering van voorwaarden

Artikel 7

De procureur des Konings kan beslissen om een strafbaar feit niet te vervolgen. Een van de dingen die het parket kan beslissen wanneer het niet vervolgt, is om de zaak te seponeren, dat wil zeggen dat de zaak zonder gevolg wordt geklasseerd.

Ook in jeugdzaken beschikt de procureur des Konings over de mogelijkheid om te seponeren. Het strafprocesrecht van gemeen recht, meer bepaald artikel 28quater, eerste lid, van het wetboek van Strafvordering is van toepassing. Volgens dit artikel is het de procureur des Konings die, rekening houdend met richtlijnen van het strafrechtelijk beleid, oordeelt over de opportuniteit van de vervolging. De procureur des Konings oordeelt ook over de opportuniteit van de vervolging van een minderjarige die ervan verdacht wordt een jeugddelict te hebben gepleegd.

De procureur des Konings moet de reden aangeven waarom hij beslist de voorliggende zaak te seponeren. Verschillende redenen kunnen worden aangehaald. Zo worden als redenen o.m. gebruikt dat de toestand intussen geregulariseerd is, er maar sprake is van een beperkte maatschappelijke weerslag, het nadeel is zeer klein, de redelijke termijn werd overschreden, er andere prioriteiten zijn vastgelegd op parketniveau, er onvoldoende bewijzen zijn. Soms is het feit dat men te maken heeft met een minderjarige (vermoedelijke) pleger, op zich een reden voor het parket om te seponeren.

Artikel 8

Wanneer het parket van oordeel is dat de feiten bewezen zijn kan het parket beslissen de minderjarige een waarschuwingsbrief te versturen. Dit kan bijvoorbeeld zijn wanneer de minderjarige verdachte de feiten bekent. In deze brief staat vermeld over welke feiten het gaat. Concreet vraagt het parket door middel van deze brief met aandrang om deze of andere strafbare feiten niet meer te plegen en staat in deze brief eveneens wat de mogelijke juridische gevolgen kunnen zijn van dergelijke feiten. Een kopie van deze brief wordt eveneens bezorgd aan beide ouders, de wettelijke vertegenwoordigers of de opvoedingsverantwoordelijken. Aan hen wordt gevraagd om het toezicht op de minderjarige te verhogen. De waarschuwingsbrief is dus te beschouwen als een schriftelijke verwittiging.

Artikel 9

Wanneer het parket van oordeel is dat de feiten bewezen zijn kan het parket beslissen de minderjarige en zijn ouders, de wettelijke vertegenwoordigers of de

opvoedingsverantwoordelijken op te roepen op het parket. De minderjarige en de ouders, de wettelijke vertegenwoordigers of de opvoedingsverantwoordelijken krijgen in eerste instantie een oproepingsbrief waarin men verzocht wordt om zich aan te bieden op het parket. In de uitnodigingsbrief staat vermeld over welke feiten het gesprek zal gaan. Concreet zal er een gesprek doorgaan op het parket met de parketcriminoloog. Tijdens dit gesprek wordt een toelichting gegeven bij de beslissing om een herinnering aan de wet te geven en zal nagegaan worden hoe de leefomstandigheden van de minderjarige zijn. De betrokkenen worden eveneens gewezen op de risico's en mogelijke gevolgen van het delinquent gedrag van de minderjarige. De herinnering aan de wet is dus te beschouwen als een mondelinge verwittiging.

Artikel 10

De procureur des Konings kan aan het seponeren voorwaarden verbinden. Wanneer de opgelegde voorwaarden worden nageleefd, leidt dit tot het verval van de strafvordering. In eerste instantie de minderjarige, maar eveneens zijn ouders, zijn wettelijke vertegenwoordigers of zijn opvoedingsverantwoordelijken, krijgt de kans om zelf voorstellen over de te vervullen voorwaarden te formuleren. Hiermee trachten we uitvoering te geven aan één van de basisgedachten uit dit decreet, namelijk de minderjarige (en bij uitbreiding de andere genoemde personen) een actieve rol geven in het opnemen van verantwoordelijkheid voor zijn handelen en zelf oplossingen aan te reiken voor het herstellen van de veroorzaakte schade. Komt er geen voorstel vanuit deze partijen, dan kan de procureur des Konings zelf een voorstel doen zonder hierbij te kunnen onderhandelen over de voorwaarden.

Aan de reactie van 'seponeren onder voorwaarden' zijn enkele vereisten verbonden:

- a) De betrokken minderjarige mag niet ontkennen dat hij het jeugddelict dat hem ten laste wordt gelegd, heeft gepleegd;
- b) De betrokken minderjarige moet worden bijgestaan door een advocaat wanneer met de procureur des Konings gesproken wordt over de te vervullen voorwaarden. De minderjarige kan zich niet laten vertegenwoordigen omdat hij zelf het nut van de voorwaarden moet begrijpen;
- c) Alle betrokken partijen beschikken over een termijn van vijftien werkdagen om al of niet hun eigen voorstel te bevestigen of het voorstel van de procureur des Konings te aanvaarden en hierop in te gaan.

De uitvoering van de voorwaarden mag niet langer duren dan zes maanden.

De strafvordering vervalt wanneer de minderjarige, en eventueel zijn ouders, zijn wettelijke vertegenwoordigers of zijn opvoedingsverantwoordelijken, voldaan hebben aan alle door hen aanvaarde voorwaarden.

Onderafdeling 2. De bemiddeling

Artikel 11

Dit artikel voorziet in de verplichting in hoofde van de procureur des Konings om het aanbod te doen van deelname aan een bemiddeling. Hij moet dit aanbod schriftelijk doen, en dit zowel ten aanzien van de minderjarige als t.a.v. de ouders, de wettelijke vertegenwoordigers of de opvoedingsverantwoordelijken én het slachtoffer. Het betreft hier de herstelbemiddeling dader-slachtoffer onder begeleiding, en met de hulp van een onpartijdige bemiddelaar.

Met deze reactie op parketniveau wordt aan de minderjarige die ervan verdacht wordt een jeugddelict te hebben gepleegd, zijn ouders, de wettelijke vertegenwoordigers of de opvoedingsverantwoordelijke, en het slachtoffer, de mogelijkheid geboden om een communicatieproces aan te vatten met het oog op het bereiken van een akkoord in verband met het herstel van de gevolgen van het jeugddelict.

De bemiddeling kan worden toegepast indien de volgende voorwaarden vervuld zijn:

- a) Er bestaan ernstige aanwijzingen van schuld omtrent de schuld van de minderjarige
- b) De betrokken minderjarige ontkent het plegen van de feiten niet;

- c) Er is een advies afgeleverd waarin staat of de betrokken minderjarige al dan niet in staat is om te begrijpen wat een bemiddeling inhoudt en of hij hier vrij aan kan deelnemen zonder enige vorm van dwang of beperking.
- d) er is een slachtoffer waarvan de identiteit is vastgesteld.

Vooraleer de minderjarige vermoedelijke pleger van een jeugddelict kan instemmen met een bemiddeling, moet hij zich wenden tot een advocaat. Hetzelfde geldt indien het slachtoffer minderjarig is. Wat de andere mogelijks betrokken personen betreft, deze moet de procureur des Konings enkel informeren over het feit dat ze zich tot een advocaat kunnen wenden alvorens in te gaan op het aanbod van een bemiddeling. Alle betrokken partijen beschikken over een termijn van vijftien werkdagen om al of niet in te gaan op het aanbod van bemiddeling en iedereen kan ten allen tijde terugkomen op hun beslissing. De bemiddeling kan immers enkel op vrijwillige basis worden aangevat en verlopen. De minderjarige vermoedelijke pleger van een jeugddelict, alsook het slachtoffer indien dit minderjarig is, moeten zich laten bijstaan door een advocaat op het moment dat het akkoord wordt vastgelegd.

Onderafdeling 3. Het positief project

Artikel 12

Dit artikel geeft aan de procureur des Konings de mogelijkheid om de minderjarige vermoedelijke pleger van een jeugddelict, het aanbod te doen van het uitvoeren van een positief project. Het doel van deze nieuwe reactie is de vermoedelijke pleger van een jeugddelict de mogelijkheid te bieden om de verantwoordelijkheid voor zijn handelingen op zich te nemen door zelf voor een oplossing te zorgen en zo goed mogelijk te kiezen welke reactie voor hem nuttig en/of noodzakelijk is. Het responsabiliseren van de minderjarige staat voorop. Het positief project doet een appél aan de jonge (vermoedelijke) dader om op een actieve en constructieve wijze zelf antwoorden te bieden naar aanleiding van de gepleegde feiten. De minderjarige moet hier echter kunnen rekenen op de nodige begeleiding en ondersteuning, maar zonder dat dit ertoe mag leiden dat het initiatief wordt weggenomen bij de minderjarige. Wanneer de minderjarige zelf met een voorstel komt, kan de procureur des Konings de inhoud niet wijzigen. De procureur kan wel met bijzondere reden omkleden beslissing de uitvoering weigeren, bijvoorbeeld indien dit strijdig is met de openbare orde, het belang schaadt van een van de betrokken partijen, enzovoort.

Het positief project bestaat in het zonder vergoeding, in hoofde van de minderjarige, verrichten van een prestatie waardoor de re-integratie van deze minderjarige bevorderd wordt. Dit kan gaan om het volgen van een opleiding, een deelname aan een georganiseerde activiteit, een taak ten dienste van de gemeenschap, ... De belangrijkste reden voor de invoering van het positief project als zelfstandige reactie is de minderjarige betrekken bij het bepalen van de inhoud van een reactie. Het voorstel dat de minderjarige aanbrengt moet evenredig zijn naar de omvang van de feiten. Voor de door de gemeenschap erkende of georganiseerde diensten die moeten instaan voor de begeleiding van de minderjarige, evenals voor de advocaat van de minderjarige, ligt hier een belangrijke opdracht. Zij moeten de minderjarige begeleiden en ondersteunen, maar ook voorkomen dat hij een onredelijke of een totaal onevenredige te leveren prestatie voorstelt.

Op het niveau van het openbaar ministerie mag het uit te voeren positief project niet meer bedragen dan 30 uur.

Brengt de minderjarige de uitvoering van het positief project tot een goed einde conform wat was afgesproken, dan betekent dit het einde van de reactie op het jeugddelict. De procureur des Konings seponeert in dat geval het dossier. Hij zal dan geen vordering meer instellen bij de jeugdrechtbank voor hetzelfde feit. Mislukt de uitvoering van het positief project, om welke reden dan ook, dan maakt hij de zaak alsnog aanhangig bij de jeugdrechtbank.

Hoofdstuk 4. De gerechtelijke afhandeling

Afdeling 1. Het optreden van de jeugdrechtbank en de behandeling van de zaak

Artikel 13

Dit artikel voorziet dat een zaak bij de jeugdrechtbank enkel aanhangig kan worden gemaakt door vordering van de procureur des Konings. Het parket heeft het 'monopolie van saisinerecht': alleen het parket oordeelt over de gepastheid om een reactie op een jeugddelict uit te lokken. Dit monopolie heeft tot gevolg dat de zaak nooit door een andere partij (bv. jongere zelf, ouders, ...) aan de jeugdrechtbank kan worden voorgelegd, maar ook dat de jeugdrechter niet ambtshalve kennis kan nemen van een zaak in dit kader. Ook het slachtoffer kan de vervolging niet op gang brengen door een klacht met burgerlijke partijstelling, noch door de rechtstreekse dagvaarding¹.

Artikel 14

De jeugdrechtbank kan geen reactie opleggen aan een minderjarige (vermoedelijke) pleger van een jeugddelict vooraleer hij de betrokken minderjarige heeft gehoord. Dit horen van de minderjarige kan doordat deze in persoon aanwezig is op de jeugdrechtbank of tijdens een kabinetszitting, dan wel door middel van een videoconferentie. Dit laatste is enkel mogelijk nadat de minderjarige hierover overleg gepleegd heeft met zijn advocaat en hij na dit overleg op uitdrukkelijke wijze akkoord gaat met deze werkwijze.

Er bestaat niet enkel een verplichting in hoofde van de rechtbank om de minderjarige te horen, ook zijn ouders, de wettelijke vertegenwoordigers of de opvoedingsverantwoordelijken moeten worden gehoord over de feiten die de minderjarige worden ten laste gelegd voordat een reactie kan worden opgelegd.

Artikel 15

De beoordelingsvrijheid van de jeugdrechtbank inzake de in een concreet geval op te leggen reactie is groot. De jeugdrechtbank beslist over de reactie naargelang:

- a) de ernst van de feiten, de omstandigheden waarin zij zijn gepleegd, de schade en de gevolgen voor het slachtoffer;
- b) de persoonlijkheid van en maturiteit van de betrokken jongeren;
- c) recidive;
- d) de veiligheid van de maatschappij.

Het eerste in aanmerking te nemen criterium zijn de feiten, maar niet enkel de feiten. De beslissing wordt ook genomen naargelang de omstandigheden, de leeftijd, het gedrag, het karakter, de omgeving van de minderjarige.

Er rust een motiveringsplicht op de jeugdrechtbank: zij moet haar beslissing op grond van de genoemde factoren en de specifieke omstandigheden motiveren. Het moet duidelijk zijn op grond van welke overwegingen de jeugdrechtbank tot een beslissing is gekomen.

De jeugdrechtbank kan zowel tijdens de voorlopige rechtspleging als tijdens de definitieve rechtspleging meer dan één reactie opleggen. Een combinatie van reacties is mogelijk maar zonder het proportionaliteitsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel uit het oog te verliezen.

---

¹ Door een rechtstreekse dagvaarding brengt een benadeelde persoon de strafvordering zelf op gang en maakt hij de zaak rechtstreeks aanhangig voor de strafrechter zonder dat hiervoor een burgerlijke partijstelling nodig is of zelfs een formele klacht. In dit geval dient de benadeelde te beschikken over alle bewijsstukken die de schuld van de dader ontegensprekelijk vaststellen.

Afdeling 2. De voorlopige rechtspleging

Onderafdeling 1. Maatregelen ten aanzien van minderjarigen die ervan verdacht worden een jeugddelict te hebben gepleegd

Artikel 16

Wanneer de jeugdrechtbank tijdens de voorlopige rechtspleging een reactie oplegt aan een minderjarige die ervan verdacht wordt een jeugddelict te hebben gepleegd, spreken we van een maatregel. De jeugdrechtbank kan ook aan een persoon die achttien jaar of ouder is een maatregel opleggen, zolang de vordering die is ingesteld door het openbaar ministerie, feiten betreft die door de betrokken persoon werden gepleegd voor deze de leeftijd van achttien jaar bereikte.

Artikel 17

De eerste paragraaf van het artikel geeft de mogelijkheid om op niveau van de jeugdrechtbank het herstelrechtelijk aanbod van deelname aan een bemiddeling of een herstelgericht groepsoverleg te doen. Daar waar op het niveau van het parket tijdens de voorbereidende rechtspleging de verplichting bestaat om het aanbod tot deelname aan een bemiddeling te doen, is dit op niveau van de jeugdrechtbank niet het geval. De jeugdrechtbank kan het aanbod doen, maar er rust geen verplichting op haar. Wanneer zij beslist het aanbod tot deelname aan een bemiddeling of herstelgericht groepsoverleg niet te doen, moet dit door de jeugdrechtbank gemotiveerd worden.

De reden waarom ook op niveau van de jeugdrechtbank voorzien wordt in dit herstelrechtelijk aanbod van bemiddeling en herstelgericht groepsoverleg, geeft opnieuw uitvoering aan één van de basisgedachten die als een rode draad doorheen dit decreet loopt: de minderjarige vermoedelijke pleger van een jeugddelict een actieve rol geven in het opnemen van verantwoordelijkheid voor zijn handelen en zelf oplossingen aan te reiken voor het herstellen van de veroorzaakte schade.

De tweede paragraaf van het artikel voorziet in de verschillende maatregelen die de jeugdrechtbank op vordering van het openbaar ministerie kan opleggen. De keuze van de voorlopige maatregel hangt af van wat men wil bereiken met de tussenkomst: wanneer deze er in bestaat in de eerste plaats de openbare veiligheid te waarborgen, wordt mogelijks gekozen voor een plaatsing in een gemeenschapsinstelling. Wanneer het ingrijpen door de jeugdrechtbank hoofdzakelijk een ander doel voor ogen heeft, wordt best gekozen voor één van de andere voorziene maatregelen. Gesloten opvang van minderjarigen kan immers slechts in laatste instantie worden overwogen, wanneer dat noodzakelijk is en alle andere maatregelen niet of niet meer zinvol zijn.

De jeugdrechtbank kan meer dan één maatregel opleggen aan een minderjarige die ervan verdacht wordt een jeugddelict te hebben gepleegd. Een combinatie van maatregelen is mogelijk maar het proportionaliteitsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel moeten gerespecteerd worden. Alle voorziene maatregelen gaan gepaard met toezicht dat wordt uitgeoefend door de sociale dienst voor gerechtelijke jeugdhulpverlening. Zij staan in voor de coördinatie en opvolging van het verloop van de opgelegde maatregel.

De jeugdrechtbank heeft de keuze uit vijf maatregelen. Het decreet voorziet in een hiërarchie tussen deze verschillende maatregelen. Wanneer de jeugdrechtbank één van deze maatregelen oplegt, moet zij in haar beschikking opnemen hoe lang de maatregel maximaal mag duren. Wordt er door de jeugdrechtbank een combinatie aan maatregelen opgelegd, dan neemt zij voor elke maatregel apart de maximale duur op in haar beschikking.

In principe kunnen alle maatregelen zoals voorzien in dit decreet worden opgelegd aan minderjarigen die ervan verdacht worden een jeugddelict te hebben gepleegd, en dit vanaf de leeftijd van twaalf jaar. Uitzondering op dit principe wordt gevormd voor de maatregelen van toevertrouwen aan een gemeenschapsinstelling voor een gesloten oriëntatie en toevertrouwen aan een gemeenschapsinstelling voor een gesloten begeleiding. Plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling op grond van dit decreet is in principe slechts mogelijk vanaf de leeftijd van veertien jaar. Slechts in uitzonderlijke

omstandigheden kunnen minderjarigen tussen de twaalf en de veertien jaar worden geplaatst in een gemeenschapsinstelling. Wat dit betreft, verwijzen we naar de toelichting bij artikelen 23 en 24 en 35.

Dit artikel voorziet in het inschrijven op decretaal niveau van een maximale duur van de voorlopige rechtspleging. De duur is beperkt tot maximaal zes maanden. Er is geen verlenging mogelijk. Wanneer de maximale termijn van zes maanden wordt bereikt, heeft dit tot gevolg dat er geen maatregel meer kan worden opgelegd. Er kan enkel nog een uitspraak ten gronde worden gedaan. De maatregelen vervallen automatisch.

Twee uitzonderingen worden voorzien op het principe dat de voorlopige rechtspleging maximaal zes maanden duurt en hierna geen maatregel meer kan worden opgelegd. Deze uitzonderingen zijn voorzien in artikel 18.

Artikel 18

Als algemeen principe is de maximale duur van de voorlopige rechtspleging binnen dit decreet beperkt tot zes maanden, verlenging is in principe niet mogelijk. In dit artikel worden twee uitzonderingen ingeschreven op dit principe waardoor de maximumduur verlengd kan worden tot maximaal twaalf maanden.

De eerste uitzondering betreft de situatie waarbij het strafrechtelijk onderzoek (nog) niet is afgerond, nog niet is afgerond kunnen worden. Dit kan zich voordoen in bijzonder ingewikkelde dossiers, wanneer er meerdere daders betrokken zijn, het om zeer zwaarwichtige feiten gaat, ... In dergelijk geval kan de duur van de voorlopige rechtspleging verlengd worden tot maximaal twaalf maanden.

De tweede uitzondering bestaat er in dat het jeugddelict waarvan de minderjarige verdacht wordt, een welbepaald feit betreft zoals voorzien in de opsomming in punt 2° van dit artikel. Het verlengen van de voorlopige rechtspleging tot twaalf maanden is mogelijk wanneer de minderjarige verdacht wordt van het plegen van feiten zoals bedoeld in de volgende artikelen van het Strafwetboek: 373 (aanranding van de eerbaarheid met gebruik van geweld of bedreiging), 375 (verkrachting), 393 tot 397 (de verschillende modaliteiten van doodslag en moord), 400 (opzettelijke slagen en verwondingen met blijvende arbeidsongeschiktheid, het verlies van een orgaan, of een zware verminking tot gevolg), 401 (opzettelijke slagen en verwondingen die zonder het oogmerk te doden, toch de dood veroorzaken), 417ter (foltering), 417quater (onmenselijke behandeling), 468 tot en met 475 (diefstal of afpersing met geweld, met verzwarende omstandigheden) of een poging tot het plegen van één van de bedoelde feiten.

Onderafdeling 2. De bemiddeling of het herstelgericht groepsoverleg

Artikel 19 en 29

Dit artikel biedt de jeugdrechtbank de mogelijkheid om een herstelrechtelijk aanbod van bemiddeling of herstelgericht groepsoverleg voor te stellen aan de minderjarige die ervan verdacht wordt een jeugddelict te hebben gepleegd. De jeugdrechtbank kan dit aanbod van herstelbemiddeling of herstelgericht groepsaanbod doen maar is er niet toe verplicht, dit in tegenstelling tot de procureur des Konings tijdens de voorbereidende rechtspleging (verplichting tot aanbod herstelbemiddeling). Ook hier is het opzet om communicatie tussen vermoedelijke dader en slachtoffer tot stand te brengen, met als doel het bereiken van een akkoord over het mogelijke herstel van de schade die voortvloeit uit de gepleegde feiten. Er wordt niet enkel gekeken naar de materiële schade, maar ook naar de mogelijke relationele schade.

In deze fase van de rechtspleging is het de jeugdrechtbank die de dienst aanduidt die belast is met de tenuitvoerlegging van de bemiddeling. Evenmin als de procureur des Konings tijdens de voorbereidende rechtspleging, kan de jeugdrechtbank de inhoud van het bereikte akkoord wijzigen. Zij moet het akkoord homologeren. Enkel indien de inhoud van het bereikte akkoord strijdig is met de openbare orde, kan de jeugdrechtbank de homologatie weigeren.

Onderafdeling 3. Het positief project

Artikel 20

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid voor de jeugdrechtbank om een positief project op te leggen van maximaal 60 uur. Het doel van deze nieuwe reactie op niveau van de jeugdrechtbank is in de eerste plaats de jonge vermoedelijke pleger van een jeugddelict de mogelijkheid te bieden om verantwoordelijkheid voor zijn handelingen op zich te nemen, door zelf voor een oplossing te zorgen en zo goed mogelijk te kiezen welke reactie voor hem nuttig en/of noodzakelijk is/kan zijn. Het responsabiliseren van de minderjarige staat dus opnieuw voorop. Het positief project doet een appél aan de jonge (vermoedelijke) dader om op een actieve en constructieve wijze zelf antwoorden te bieden naar aanleiding van de gepleegde feiten. De minderjarige moet hier echter kunnen rekenen op de nodige begeleiding en ondersteuning, maar zonder dat dit ertoe mag leiden dat het initiatief wordt weggenomen bij de minderjarige. Wanneer de minderjarige zelf met een voorstel komt, kan de jeugdrechtbank de inhoud niet wijzigen, zij moet dit goedkeuren. Enkel indien de inhoud strijdig is met de openbare orde, kan de jeugdrechtbank de goedkeuring weigeren. Wanneer de minderjarige niet zelf komt met een voorstel omtrent de inhoud van het positief project, bepaald de jeugdrechtbank zelf de inhoud.

Het positief project bestaat in het zonder vergoeding, in hoofde van de minderjarige, verrichten van een prestatie waardoor de re-integratie van deze minderjarige bevordert wordt. De belangrijkste reden voor de invoering van het positief project als zelfstandige maatregel is de minderjarige betrekken bij het bepalen van de inhoud van een maatregel. Wanneer dit uitblijft, is het best te voorzien in een maatregel die zoveel als mogelijk verband houdt met de feiten waarvan de minderjarige verdacht wordt, of met de aan deze feiten ten grondslag liggende problemen. Het positief project moet evenredig zijn naar de omvang van de feiten, nuttig zijn voor de minderjarige en gelinkt zijn aan de bevordering van zijn re-integratie.

In deze fase mag het uit te voeren positief project niet meer bedragen dan 60 uur.

Brengt de minderjarige de uitvoering van het positief project tot een goed einde conform wat was afgesproken, dan betekent dit het einde van de reactie op het jeugddelict. De jeugdrechtbank kan dan geen andere maatregel meer opleggen aan de betrokken minderjarige voor hetzelfde feit. Mislukt de uitvoering van het positief project, om welke reden dan ook, dan houdt de jeugdrechtbank hiermee rekening. Zij houdt hiermee rekening in haar beslissing om de minderjarige al dan niet een andere maatregel op te leggen, maar ook in het effectief opleggen van een andere maatregel.

Onderafdeling 4. De ambulante maatregel

Artikel 21

Dit artikel geeft aan de jeugdrechtbank de mogelijkheid om een ambulante maatregel op te leggen. De ambulante maatregel betreft een reactie op een delict waarbij de minderjarige vermoedelijke delictpleger niet uit zijn thuis- of opvoedingscontext wordt gehaald. Bij een ambulante maatregel is het mogelijk dat de minderjarige zich naar een voorziening, instelling of dienst verplaatst om aldaar begeleiding te krijgen, deel te nemen aan een programma, een opleiding te volgen of iets anders, maar zonder dat hij daar blijft overnachten. Het is echter ook mogelijk dat de begeleiding of het programma wordt aangeboden bij de minderjarige thuis, in zijn opvoedingscontext, op zijn school, ...

Bij een ambulante maatregel wordt de minderjarige vermoedelijke pleger dus niet residentieel verwijderd uit zijn thuis- of opvoedingscontext.

Het subsidiariteitsprincipe kan slechts geëffectueerd worden indien voorzien wordt in alternatieven voor vrijheidsberoving. Voldoende niet-vrijheidsberovende reacties en ambulante reactievormen, in alle fases van de procedure, zijn belangrijke condities voor een constructief jeugddelinquentierecht.

Binnen de mogelijke reacties op jeugddelicten gepleegd door minderjarigen, is de ambulante reactie (maatregel of sanctie) ook een middel om invulling te geven aan het

belang van het actief betrekken van de ouders of de opvoedingsverantwoordelijken van de minderjarige (vermoedelijke) delictpleger bij de reactie op het jeugddelict. Op die manier kan opvolging van en ondersteuning aan ouders en opvoedingsverantwoordelijken verzekerd worden bij de uitvoering van de opgelegde reactie.

Onderafdeling 5. Voorwaarden

Artikel 22

De jeugdrechtbank kan op grond van dit artikel aan een minderjarige die ervan verdacht wordt een jeugddelict te hebben gepleegd, voorwaarden opleggen die moeten nageleefd worden gedurende een bepaalde termijn. Het opleggen van voorwaarden laat een maximale individualisatie van de bestraffing toe: voorwaarden op maat van de betrokken delinquent zijn mogelijk. Het opleggen van voorwaarden aan een minderjarige vermoedelijke pleger van een jeugddelict, beoogt door middel van controle, begeleiding, vorming, opleiding, ... te werken en bij te dragen aan de resocialisatie van de betrokkene en het bestrijden van recidive, en dit zonder dat een gesloten plaatsing aan de orde is. Het moet voor de betrokken minderjarige duidelijk zijn welke de voorwaarden zijn waaraan hij zich moet houden: met andere woorden hij moet duidelijk weten wat hij wel mag/moet doen en wat niet.

Cruciaal en noodzakelijk is het tegelijk en meteen van in het begin, samen met de voorwaarden, voorzien in een vervangende maatregel. Men houdt als het ware een middel achter de hand voor het geval de minderjarige niet of onvoldoende slaagt in het naleven van de voorwaarden. Mogelijks wordt het effect van het naleven van de voorwaarden mede bepaald door de realiteit van de dreiging die uitgaat van de vervangende maatregel. Het is dan ook essentieel dat effectief kan voorzien worden in de uitvoering van de vervangende maatregel.

De jeugdrechtbank moet de 'proefperiode' bepalen gedurende dewelke de minderjarige vermoedelijke delictpleger de opgelegde voorwaarden moet naleven. De jeugdrechtbank kan de opgelegde voorwaarden niet verstrengen doorheen deze periode. Indien de jeugdrechtbank vindt dat de voorwaarden moeten worden aangepast of gespecificeerd moeten worden, kan zij dit niet doen vooraleer zij de minderjarige en zijn advocaat hierover heeft gehoord. De betrokken minderjarige moet in persoon aanwezig zijn wanneer hij wordt gehoord over de aanpassing van de voorwaarden. Een aanpassing is eventueel ook mogelijk op vraag van betrokken minderjarige vermoedelijke delictpleger, zijn ouders, zijn wettelijke vertegenwoordigers, zijn opvoedingsverantwoordelijken of het openbaar ministerie wanneer zij van mening zijn dat de omstandigheden waaronder de voorwaarden werden opgelegd, gewijzigd zijn.

De opsomming van voorwaarden die in dit artikel zijn opgenomen, betreft geen limitatieve lijst. Andere zaken kunnen als voorwaarden worden opgelegd.

In het geval de minderjarige vermoedelijke pleger van een jeugddelict tijdens zijn 'proefperiode' (periode waarbinnen hij de opgelegde voorwaarden moet naleven) een nieuw jeugddelict pleegt, heeft de jeugdrechtbank de vrije keuze om eender welke maatregel op te leggen die voorzien is in dit decreet. In deze situatie is hij niet beperkt tot het opleggen van de vervangende maatregel. Deze wordt enkel opgelegd indien de voorwaarden niet of niet voldoende worden nageleefd.

Onderafdeling 6. De gesloten oriëntatie in een afdeling van een gemeenschapsinstelling

Artikel 23

Wanneer de jeugdrechtbank meent dat er geslotenheid nodig is als antwoord op het jeugddelict, moet zij de minderjarige vermoedelijke delictpleger met een maatregel toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, specifiek ingericht

voor minderjarigen die op grond van dit decreet een maatregel gesloten oriëntatie opgelegd krijgen. Vijf dagen na de aanvankelijke beschikking vindt een eerste evaluatiemoment plaats en doet de jeugdrechtbank uitspraak over hetzij de intrekking, hetzij de wijziging, hetzij de handhaving van de gesloten oriëntatie. Deze maatregel van gesloten oriëntatie vormt steeds de start in dergelijke situaties binnen de voorlopige rechtspleging.

De maximale duur van deze maatregel is één maand. Tijdens deze periode wordt een multidisciplinair oriëntatie-onderzoek verricht waarbij twee vragen voorliggen om te worden beantwoord:

- a) Is er voor de betrokken minderjarige vermoedelijke plegger van een jeugddelict geslotenheid nodig als antwoord op het gepleegde delict (risico-inschatting) of is een andere maatregel meer aangewezen?
- b) Wanneer geslotenheid nodig is, wat is dan de aangewezen duur van de vervolgmaatregel? Het bepalen van de vervolgduur gebeurt op basis van responsiviteit, zwaarte van de feiten en de contextuele sociale gegevens waarover men beschikt.

Tijdens de gesloten oriëntatie wordt dus getracht een antwoord te voorzien op deze twee vragen. Dit antwoord wordt geformuleerd in een oriëntatievoorstel en dient als advies voor de jeugdrechtbank die finaal en soeverein een beslissing neemt.

De gesloten oriëntatie kan maximaal een maand duren. Wanneer een verblijf van een maand niet nodig is, hoeft een minderjarige die verdacht wordt van het plegen van een jeugddelict geen maand te blijven in de hiervoor voorziene afdeling van een gemeenschapsinstelling. Wanneer voor het verstrijken van de maximale termijn duidelijk is dat een vermoedelijke delictpleger geen nood heeft aan gesloten begeleiding, kan hij reeds vroeger de afdeling binnen een gemeenschapsinstelling verlaten, mits de jeugdrechtbank hiertoe een beslissing neemt. De vermoedelijke minderjarige delictpleger kan de afdeling van de gesloten oriëntatie binnen een gemeenschapsinstelling ook vroeger verlaten wanneer duidelijk is dat gesloten begeleiding wel nodig is en de jeugdrechtbank in deze zin een maatregel oplegt.

Met dit decreet wordt het onderscheid tussen open en gesloten plaatsen in een gemeenschapsinstelling opgeheven. Alle plaatsen in een gemeenschapsinstelling zijn gesloten plaatsen.

Een gemeenschapsinstelling is in principe nog enkel toegankelijk voor (vermoedelijke) plegers die veertien jaar waren op het ogenblik van het plegen van de feiten. Ook moeten de feiten (waarvan ze verdacht worden) van die aard zijn dat ze aanleiding kunnen geven tot plaatsing in een gemeenschapsinstelling. Op de minimale leeftijdsvereiste van veertien jaar bestaat een uitzondering voor (vermoedelijke) plegers die tussen twaalf en veertien jaar waren op het ogenblik van het plegen van de feiten. Ook deze jongeren kunnen aan een afdeling van een gemeenschapsinstelling toevertrouwd worden mits hen een feit ten laste wordt gelegd dat, indien het gepleegd zou zijn geworden door een meerderjarige, een straf tot gevolg zou hebben van vijf tot tien jaar opsluiting of een zwaardere straf. Wanneer de jeugdrechtbank een twaalf- of dertienjarige wil toevertrouwen aan een gemeenschapsinstelling, moet de betrokkene al zeer ernstige feiten gepleegd hebben of hiervan verdacht worden. Bovendien moet de jeugdrechtbank inschatten dat de openbare veiligheid in het gedrang is wanneer zij deze twaalf- of dertienjarige niet zou toevertrouwen aan een gemeenschapsinstelling. Voor deze twaalf- en dertienjarigen wordt een bepaalde capaciteit voorbehouden binnen de gemeenschapsinstelling.

Onderafdeling 7: De gesloten begeleiding in een afdeling van een gemeenschapsinstelling

Artikel 24

Wanneer op grond van de maatregel gesloten oriëntatie een oriëntatievoorstel wordt opgemaakt, en in dit oriëntatievoorstel is voorzien dat geslotenheid nodig is als vervolg, kan de jeugdrechtbank een minderjarige vermoedelijke delictpleger een maatregel gesloten begeleiding opleggen. Op basis van deze maatregel wordt een minderjarige

vermoedelijke delictpleger toevertrouwd aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een module gesloten begeleiding met een maximale duur van drie, zes of negen maanden.

Er is éénmaal een verlenging mogelijk van de opgelegde duur. De verlenging is maximaal mogelijk voor een duur van drie maanden.

Minderjarigen doorlopen in een gemeenschapsinstelling een traject dat wordt vastgelegd in een persoonlijk handelingsplan. Dit wordt uitgewerkt in samenwerking met de jongere zelf, zijn context/consulent/school/breder netwerk/vrije tijd, ... Tijdens het verblijf van de minderjarige in de gemeenschapsinstelling, zal reeds een vervolghulp uitgetekend worden die tijdens of naar het einde van het verblijf toe opstart en het handelingsplan verder finaliseert in een niet meer gesloten context (ambulant of residentieel). Elk gesloten traject moet een vervolg vinden in een plaatselijke, open context met betrokken hulpverlening.

Artikel 25

Dit artikel bepaalt dat wanneer een minderjarige vermoedelijke pleger van een jeugddelict een maatregel opgelegd krijgt, de uitvoering hiervan zo dicht mogelijk bij de verblijfplaats van zijn ouders, wettelijke vertegenwoordigers of opvoedingsverantwoordelijken moet gebeuren, ook in het geval van een plaatsing in een gemeenschapsinstelling. Dit artikel installeert daarnaast ook de verplichting voor elke uitvoerder van een maatregel, om van in het begin te voorzien en werk te maken van het opstarten van vervolghulp. In deze vervolghulp moet ook een onderdeel voorzien worden om ook met de ouders; opvoedingsverantwoordelijken aan de slag te gaan.

Onderafdeling 8. Delictgericht werken met ouders en opvoedingsverantwoordelijken

Artikel 26

Erkennen dat jongeren jonge mensen zijn, die in groeiende mate verantwoordelijkheid mogen en kunnen opnemen, ontslaat ouders, wettelijke vertegenwoordigers en opvoedingsverantwoordelijken niet van hun verantwoordelijkheid. De minderjarige ondersteunen in het proces van 'groeien in verantwoordelijkheid' kan niet los gezien worden van het actief betrekken van deze personen in de reactie op een jeugddelict gepleegd door een minderjarige. Er is sprake van een gedeelde, gedragen verantwoordelijkheid. Ouders en opvoedingsverantwoordelijken moeten betrokken worden in de opvolging van de reactie, maar waar nodig moet ook ten aanzien van hen kunnen gereageerd worden.

Met dit artikel hebben we de ambitie om ook effectief met de context van de minderjarige delictpleger aan de slag te gaan, delictgericht te werken. Wanneer er indicaties zijn die wijzen op een onaangepaste reactie op, en/of onbekwaamheid van ouders, wettelijke vertegenwoordigers en andere opvoedingsverantwoordelijken, om te reageren op het gedrag van de (vermoedelijke) minderjarige delictpleger, moet het mogelijk zijn om een dwingend appél te doen op hun verantwoordelijkheid en hen te ondersteunen in het (leren) omgaan met het gedrag van de betrokken minderjarige.

Het decretaal voorzien van een aanbod met ondersteuning vanuit een dienst, kan aan deze nood tegemoet komen. De wijze waarop ouders, wettelijke vertegenwoordigers en opvoedingsverantwoordelijken worden benaderd is hierbij van belang. Indien deze personen op een correcte wijze benaderd worden is het doen van een dwingend appél op hun verantwoordelijkheid en actieve betrokkenheid bij invulling, uitvoering en opvolging van de reactie op het jeugddelict, legitiem. Hierbij is het belangrijk om oog te hebben voor het (gezins-)systeem als totaliteit.

Afdeling 3. Rechtspleging ten gronde

Onderafdeling 1. Sancties ten aanzien van minderjarigen die een jeugddelict hebben gepleegd

Artikel 27

Met dit artikel wordt voorzien in de start van de rechtspleging ten gronde. Tijdens deze fase doet de jeugdrechtbank uitspraak over schuld of onschuld van een minderjarige aan het plegen van de hem ten laste gelegde feiten.

De reactie die in deze fase wordt opgelegd aan een minderjarige pleger van een jeugddelict, als antwoord op de normovertreding, is een sanctie.

De jeugdrechtbank kan ook aan een persoon die achttien jaar of ouder is een sanctie opleggen, zolang de vordering die is ingesteld door het openbaar ministerie, feiten betreft die door de betrokken persoon werden gepleegd voor deze de leeftijd van achttien jaar bereikte.

Artikel 28

De eerste paragraaf van het artikel geeft opnieuw de mogelijkheid om op niveau van de jeugdrechtbank, tijdens de rechtspleging ten gronde, het herstelrechtelijk aanbod van deelname aan een bemiddeling of herstelgericht groepsoverleg te doen. De jeugdrechtbank kan ook in deze fase van de procedure het aanbod doen, maar er rust geen verplichting op haar. Wanneer zij beslist het aanbod tot deelname aan een bemiddeling of herstelgericht groepsoverleg niet te doen, moet dit door de jeugdrechtbank gemotiveerd worden.

De reden waarom hier nogmaals voorzien wordt in het herstelrechtelijk aanbod van bemiddeling of herstelgericht groepsoverleg, geeft opnieuw uitvoering aan de basisgedachte uit dit decreet om de minderjarige pleger van een jeugddelict een actieve rol te geven in het opnemen van verantwoordelijkheid voor zijn handelen en zelf oplossingen aan te reiken voor het herstellen van de veroorzaakte schade. Soms hebben jongeren tijd nodig om hierin te kunnen meestappen. Soms heeft ook het slachtoffer tijd nodig om op dit aanbod te kunnen ingaan. Het aanbod is in elke fase voorzien om zo de mogelijkheid tot deelname van zowel dader als slachtoffer te maximaliseren.

De tweede paragraaf van het artikel voorziet in de verschillende sancties die de jeugdrechtbank op vordering van het openbaar ministerie kan opleggen.

De jeugdrechtbank kan meer dan één sanctie opleggen aan een minderjarige pleger van een jeugddelict. Een combinatie van sancties is mogelijk maar het proportionaliteitsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel moeten gerespecteerd worden. Alle voorziene sancties gaan gepaard met toezicht dat wordt uitgeoefend door de sociale dienst voor gerechtelijke jeugdhulpverlening. Zij staan in voor de coördinatie en opvolging van het verloop van de opgelegde sanctie.

De jeugdrechtbank heeft de keuze uit negen sancties. Het decreet voorziet in een hiërarchie tussen deze verschillende sancties. Wanneer de jeugdrechtbank één van deze sancties oplegt, moet zij in haar vonnis opnemen hoe lang de sanctie maximaal mag duren. Wordt er door de jeugdrechtbank een combinatie aan sancties opgelegd, dan neemt zij voor elke sanctie apart de maximale duur op in haar vonnis.

De sancties zoals voorzien in punten 1° tot en met 5° en 9° van dit artikel, kunnen worden opgelegd aan minderjarigen plegers van een jeugddelict vanaf de leeftijd van twaalf jaar. De sanctie zoals voorzien in punt 6° kan in principe slechts worden opgelegd aan minderjarige plegers van minstens veertien jaar. In uitzonderlijke omstandigheden kan zij ook worden uitgesproken ten aanzien van twaalf- en dertienjarigen. De sanctie zoals voorzien in punt 7° kan in principe slechts worden opgelegd aan minderjarige plegers van minstens zestien jaar. In uitzonderlijke omstandigheden kan zij worden uitgesproken ten aanzien van personen die de leeftijd van zestien jaar nog niet bereikt hebben op het

ogenblik van het plegen van het jeugddelict. In die situatie wordt de maximale duur van deze sanctie gepronoseerd i.f.v. de leeftijd van de delictpleger (zie infra). De sanctie van de uithandengeving, punt 8° in dit artikel, kan slechts ten aanzien van minderjarige plegers van zestien jaar of meer worden bevolen. Hierop bestaan geen uitzonderingen.

Tijdens de rechtspleging ten gronde kan de jeugdrechtbank, als modaliteit of ter ondersteuning van een sanctie zoals voorzien in de punten 3° tot en met 5° in dit artikel, een elektronische monitoring of opvolging mét begeleiding opleggen. Deze mogelijkheid kan niet als zelfstandige sanctie worden opgelegd én ze moet steeds gepaard gaan met begeleiding.

Alle sancties zoals voorzien in de punten 3° tot en met 9°, moeten contextgericht werken en moeten dit realiseren door de leefomgeving van de minderjarige pleger actief te betrekken bij de uitvoering en of opvolging van de sanctie.

Artikel 29

Zie artikel 19.

Onderafdeling 3. Berispen

Artikel 30

Beschrijft de mogelijkheid van de jeugdrechter om een minderjarige te berispen.

Onderafdeling 4. Het positief project

Artikel 31

Zie artikel 20.

In afwijking van wat bepaald is in artikel 20, mag het uit te voeren positief project in de rechtspleging ten gronde, ten hoogste 220 uur bedragen.

Onderafdeling 5. Ambulante sanctie

Artikel 32

Zie artikel 21.

Onderafdeling 6. Voorwaarden

Artikel 33

Zie artikel 22.

In afwijking van wat bepaald is in artikel 22, §2, bedraagt de maximale duur dat de voorwaarden kunnen worden opgelegd twee jaar. Het voorziene maximaal aantal uur dat een opleiding of vorming mag duren, bedraagt 220 uur (§4).

Onderafdeling 7: De gesloten begeleiding in een afdeling van een gemeenschapsinstelling

Artikel 34

De jeugdrechtbank kan een minderjarige delictpleger een sanctie gesloten begeleiding opleggen. Op basis van deze sanctie wordt een minderjarige delictpleger toevertrouwd aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een module gesloten begeleiding met een maximale duur van drie, zes of negen maanden.

De betrokken minderjarigen moeten niet opnieuw 'een gesloten oriëntatie' ondergaan in een afdeling van een gemeenschapsinstelling die specifiek hiervoor is ingericht. We gaan ervan uit dat de groep van delictplegers die tot hier doorstromen, eerst via een maatregel gesloten begeleiding in een afdeling van een gemeenschapsinstelling geplaatst werden. De hier voorziene sanctie van gesloten begeleiding komt er in de praktijk op neer dat er verder wordt gewerkt met die jongeren, waarvoor de jeugdrechtbank de periode zij verbleven in een gemeenschapsinstelling onder een maatregel (voorlopige rechtspleging), niet voldoende vindt.

Voor de rest gelden dezelfde regels en voorwaarden als voorzien in artikel 24.

Artikel 35

Op grond van dit artikel kan de jeugdrechtbank een minderjarige delictpleger een sanctie gesloten begeleiding opleggen, waarbij hij wordt toevertrouwd aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een gesloten begeleiding met een maximale duur van zeven jaar.

Deze sanctie kan enkel tijdens de rechtspleging ten gronde worden opgelegd aan jongeren die cumulatief voldoen aan de zes voorwaarden zoals voorzien in §2, punt 1° tot en met 6°.

- a) de minderjarige delictpleger moet zestien jaar of meer zijn op het ogenblik van het plegen van de feiten;
- b) er is een vermoeden van schuldbequaamheid. Het betreft een weerlegbaar vermoeden.
- c) elke andere maatregel of sanctie is ongepast of heeft gefaald;
- d) het jeugddelict dat hij heeft gepleegd betreft een feit zoals bedoeld in de volgende artikelen van het Strafwetboek: 373 (aanranding van de eerbaarheid met gebruik van geweld of bedreiging), 375 (verkrachting), 393 tot en met 397 (de verschillende modaliteiten van doodslag en moord), 400 (opzettelijke slagen en verwondingen met blijvende arbeidsongeschiktheid, het verlies van een orgaan, of een zware verminking tot gevolg), 401 (opzettelijke slagen en verwondingen die zonder het oogmerk te doden, toch de dood veroorzaken), 417ter (foltering), 417quater (onmenselijke behandeling), 468 tot en met 475 (diefstal of afpersing met geweld, met verzwarende omstandigheden);
- e) de fysieke integriteit van de betrokken minderjarige delictpleger of derden is in gevaar;
- f) er is nood aan gesloten begeleiding.

Deze sanctie is een antwoord vanuit de Vlaamse Gemeenschap op de figuur van de uithandengeving. We willen in Vlaanderen een duidelijke sanctie kunnen geven n.a.v. een bijzonder ernstige normovertreding, maar vertrekkend vanuit een decretaal kader gemaakt voor minderjarigen, en zonder uitvoering in een gevangenis. Deze sanctie kan voor maximum zeven jaar uitgesproken worden. Deze langdurige sanctie betreft een uitzondering op het feit dat reacties uiterlijk een einde nemen wanneer de minderjarige delictpleger de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt (in het geval ze wordt uitgesproken tegen een zestien- of zeventienjarige delictpleger).

Op grond van deze sanctie verblijft de minderjarige delictpleger, tot aan het bereiken van de leeftijd van achttien jaar, in geslotenheid binnen een afdeling van de gemeenschapsinstellingen. Bij het bereiken van deze leeftijd zal, na evaluatie door de jeugdrechtbank, een plan van re-integratie uitrollen. Deze re-integratie slaat op alle levensdomeinen die vervat zaten in het handelingsplan en geeft de minderjarige de mogelijkheid om vanuit de geslotenheid te experimenteren met nieuwe rollen en uitdagingen in de maatschappij. Deze re-integratie wordt vanaf dat ogenblik jaarlijks geëvalueerd door de jeugdrechtbank. Samenwerking met volwassen educatie, vorming en tewerkstelling is een noodzakelijk binnen deze sanctie.

In principe kan deze langdurige sanctie enkel worden opgelegd aan de minderjarige delictpleger die minstens zestien jaar is, en die cumulatief voldoet aan de voorwaarden zoals hierboven uitgelegd (§2, punt 2° tot en met 6°). Wanneer minderjarigen echter jeugddelicten plegen op het ogenblik dat zij nog geen zestien jaar zijn, maar waarbij het om zodanig ernstige feiten gaat, kan deze sanctie ook opgelegd worden zij het met een minder lange maximale duur.

- a) gaat het om een minderjarige delictpleger tussen de twaalf en veertien jaar die een feit pleegt, dat wanneer het door een meerderjarige zou zijn gepleegd, strafbaar is met een gevangenisstraf van vijf tot tien jaar opsluiting of een zwaardere straf, dan kan deze sanctie aan de betrokken minderjarige worden opgelegd voor een maximale duur van twee jaar;

- b) gaat het om een minderjarige delictpleger tussen de veertien en zestien jaar die een feit pleegt zoals bedoeld in de volgende artikelen van het Strafwetboek: 373 (aanranding van de eerbaarheid met gebruik van geweld of bedreiging), 375 (verkrachting), 393 tot 397 (de verschillende modaliteiten van doodslag en moord), 400 (opzettelijke slagen en verwondingen met blijvende arbeidsongeschiktheid, het verlies van een orgaan, of een zware verminking tot gevolg), 401 (opzettelijke slagen en verwondingen die zonder het oogmerk te doden, toch de dood veroorzaken), 417ter (foltering), 417quater (onmenselijke behandeling), 468 tot en met 475 (diefstal of afpersing met geweld, met verzwarende omstandigheden), dan bedraagt de maximale duur van de sanctie die hem kan worden opgelegd vijf jaar.

Deze sanctie van gesloten begeleiding van maximaal zeven jaar is in principe slechts mogelijk nadat maatschappelijke en medisch-psychologische onderzoeken werden verricht door een multidisciplinair samengesteld team. Voor zware recidivisten kan deze sanctie zonder multidisciplinair onderzoek, als blijkt dat er al een vonnis voor zware feiten voorafgegaan is aan dit jeugddelict.

Onderafdeling 8. Uithandengeving

Artikel 36

Dit artikel voorziet in de sanctie van de uithandengeving.

De uithandengeving is slecht van toepassing op minderjarige delictplegers die zestien of zeventien jaar oud waren op het ogenblik dat ze de feiten gepleegd hebben. De leeftijd van de jongeren op het ogenblik van de uitspraak van de jeugdrechtbank is niet relevant. De uithandengeving kan nog bevolen worden ook al heeft de jongere intussen de leeftijd van achttien jaar bereikt.

Bij de figuur van de uithandengeving gaat de wetgever ervan uit dat bij bepaalde minderjarigen die reeds in een bijzonder asociale gedragslijn zijn vastgeroest, het opleggen van een sanctie vanuit het jeugddelinquentierecht ontoereikend kan zijn. Uithandengeving kan slechts indien de jeugdrechtbank een andere sanctie niet geschikt acht.

De jeugdrechtbank kan slechts overgaan tot uithandengeving indien bovendien cumulatief aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) de minderjarige delictpleger heeft reeds een maatregel of sanctie van gesloten begeleiding of een sanctie van gesloten zorg opgelegd gekregen. Het kan hierbij gaan om een maatregel of sanctie met geslotenheid omwille van andere, eerdere feiten, maar ook een 'gesloten' maatregel in de voorlopige rechtspleging voor dezelfde feiten komt hiervoor in aanmerking.
- b) het gepleegde feit betreft een feit zoals bedoeld in de artikel 373 (aanranding van de eerbaarheid met gebruik van geweld of bedreiging), 375 (verkrachting), 393 tot 397 (de verschillende modaliteiten van doodslag en moord), 400 (opzettelijke slagen en verwondingen met blijvende arbeidsongeschiktheid, het verlies van een orgaan, of een zware verminking tot gevolg), 401 (opzettelijke slagen en verwondingen die zonder het oogmerk te doden, toch de dood veroorzaken), 417ter (foltering), 417quater (onmenselijke behandeling), 468 tot en met 475 (diefstal of afpersing met geweld, met verzwarende omstandigheden) van het Strafwetboek.

Deze cumulatie, gesloten maatregel of sanctie mét een jeugddelict dat voldoet aan de kwalificaties als voorzien in b), is niet vereist wanneer het gepleegde jeugddelict een feit betreft zoals bedoeld in de artikelen 136bis tot 136 quater en 136 sexies (ernstige schendingen van het internationaal humanitaire recht) en de artikelen 137, 140 tot 141 (de terroristische misdrijven) van het Strafwetboek.

Dat het bij de eerste reeks feiten om cumulatieve voorwaarden gaat, a) + b), en het voorzien van de mogelijkheid tot uithandengeving voor terroristische misdrijven, is nieuw.

Onderafdeling 9. Gesloten zorg

Artikel 37

Dit artikel beschrijft de modaliteiten om een minderjarige die aan een geestesstoornis lijdt te plaatsen binnen een geschikte inrichting met het oog op gesloten zorg.

Afdeling 4. Gemeenschapsinstellingen en Vlaamse detentiecentra

Artikel 38

Dit artikel betreft de oprichtingsbepaling van de gemeenschapsinstellingen. Deze bepaling zat voorheen vervat in het decreet van 7 maart 2008 inzake de bijzonder jeugdbijstand.

Artikel 39

Dit artikel betreft de oprichtingsbepaling van de Vlaamse detentiecentra.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Artikel 40

Dit artikel schrijft de evaluatie van het voorliggend decreet in.

Artikel 41

Bepaalt de inwerkingtreding van het voorliggend decreet.

3. Budgettaire weerslag

De voorliggende ontwerp tekst betreft de opmaak van een regelgevend kader welke geen budgettaire weerslag 'an sich' heeft. Met dit decreet worden enkel de beoogde doelgroep, de principes en het pakket aan mogelijke reacties geïnstalleerd welk op dit moment geen financiële gevolgen met zich meebrengt. Geen enkele effectieve uitvoering wordt reeds geïnitieerd met dit ontwerp van decreet.

De eigenlijke uitvoering zal gebeuren door de opmaak van uitvoeringsbesluiten welke zullen bepalen wanneer elk onderdeel van het ontwerp van decreet in werking treedt. Deze uitvoeringsbesluiten zullen in de loop van 2017 en 2018 worden opgemaakt door het agentschap Jongerenwelzijn.

3.1. Het advies van de Inspectie van Financiën

Als bijlage gaat het advies van de Inspectie van Financiën van 23 juni 2017. De Inspectie van Financiën gaat akkoord met het voorstel. De opmerking inzake artikel 4 werd doorgevoerd. Voor wat betreft de opmerking inzake de wijzigingsbepalingen, er werd voor geopteerd om deze in een apart decreet op te nemen, gelet op de techniciteit en voor behoud van de leesbaarheid. Het dossier wordt voorgelegd aan de financiële overheden en volgt daarna de gebruikelijke weg.

Er worden 3 zaken opgemerkt in functie van de meer operationele implicaties van dit decreet. Het is zoals gesteld in de nota dat het decreet op zich geen budgettaire impact heeft, de uitvoering van bepaalde bepalingen zullen in uitvoeringsbesluiten van de Vlaamse Regering worden geregeld en worden voorgelegd aan de financiële overheden.

Toch gaan we in op de drie opmerkingen in het advies:

Voor wat betreft een mogelijke impact op de werking van de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) moeten we opmerken dat deze diensten erkend zijn met eigen specifieke erkennings- en subsidiebepalingen geregeld in het besluit van de

Vlaamse Regering van 13 juli 1993 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor de voorzieningen van de Bijzondere Jeugdbijstand. Dit aanbod is sinds de gewijzigde wet op de jeugdbescherming van 1965 in 2006 sowieso onderhevig aan schommelingen, bijv. inzake de doorverwijspolitiek van de parketten. Het aanbod wordt ondertussen al 10 jaar gemonitord en we mogen zeggen dat zowel in de regelgeving als in de afspraken op het terrein de nodige garanties zijn ingebouwd om deze schommelingen binnen de erkennings- en subsidieregelgeving te ondervangen.

De opmerking inzake de infrastructuur van de gemeenschapsinstellingen: de infrastructuur van de gemeenschapsinstelling is vervat in een legislatuurplan ingebed in een goedgekeurd meerjarenbudget, en staat los van dit dossier. Indien er toch minieme impact op de infrastructuur zou zijn door dit decreet dan zal dit worden ondervangen binnen dit goedgekeurd meerjarenbudget.

Tot slot voor wat betreft de opvang van 'VOS'-jongeren binnen de gemeenschapsinstellingen. Dit is onderwerp van een zorgzame transitie waarvoor een tijdspad moet uitgetekend worden in de uitvoeringsbesluiten. Momenteel wordt deze populatie binnen de gemeenschapsinstellingen in kaart gebracht en worden al initiatieven geïnitieerd binnen het private aanbod. We zijn ons bewust dat de zorgzame organisatie van meer gescheiden trajecten gefaseerd moet gebeuren. We herinneren er tevens aan dat de huidige time-outregeling voor VOS-jongeren blijft bestaan, waardoor dat we de visie op gezamenlijke trajecten kunnen blijven realiseren.

3.2. Het begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd gegeven op 11 juli 2017 "op voorwaarde dat voorliggend decreet geen aanleiding geeft tot een toekomstige meervraag, noch voor de sociale diensten, noch voor de transitie van de opvang van VOS-jongeren binnen de gemeenschapsinstellingen. Beide dienen binnen de beschikbare kredieten uitgevoerd te worden".

4. Weerslag van het voorstel op de lokale besturen

- a) personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet
- b) werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven
- c) investeringen en schuld: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg
- d) ontvangsten: het voorstel resulteert niet in bijkomende ontvangsten
- e) conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de werking van de lokale besturen

5. Weerslag van het voorstel van beslissing op het personeel

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

6. Kwaliteit van de regelgeving

Conform de Omzendbrief Vlaamse Regering Wetgevingstechniek werd een wetgevingstechnisch en taaladvies aangevraagd op 12 juni 2017. Op 19 juni ontvingen wij het advies onder het refertenummer 2017/207.

Het voorontwerp van decreet valt niet onder het toepassingsgebied van de reguleringssimpactanalyse (RIA), aangezien er geen vrije beleidsruimte bestaat. Het voorontwerp van decreet heeft immers uitvoering - in het raam van de Zesde Staatshervormingen - in een duidelijk omschreven beleidskeuze.

De Vlaamse Regering keurde de beleidskeuze reeds vooraf goed, dit zowel in het Regeerakkoord 2014 - 2017 als in de conceptnota van de Vlaamse Regering van 25 maart 2015, er rest dus geen politieke beleidsruimte meer en dient er in principe geen RIA te worden opgemaakt.

In april 2016 namen we wel het initiatief om over het lopend traject naar een Vlaamse aanpak van jeugddelinquentie in een vroeg stadium in overleg te gaan met vertegenwoordigers van mensen in armoede. Het Netwerk tegen Armoede werd uitgenodigd op 26 mei 2016 om, samen met de projectverantwoordelijken die binnen het agentschap Jongerenwelzijn de werkzaamheden rond het jeugddelinquentierecht coördineren, te komen tot een plan van aanpak. We kwamen tot de afspraak dat het Netwerk tegen Armoede input voor een armoedetoets zou leveren op basis van de besluitteksten van de 6 thematische werkgroepen met de stakeholders (cf. supra). Het is een bewuste keuze om de armoedevereniging vrij vroeg in het traject de kans te geven om te reflecteren over de voorgestelde beleidslijnen en hen zo de mogelijkheid te bieden om aandachtspunten te formuleren. In die fase van het wetgevingstraject kon nog ruimte gemaakt worden om desgewenst aanpassingen en aanvullingen te doen op basis van het advies van het Netwerk tegen Armoede. Bij het begin van de zomer van 2016 werden de gefinaliseerde besluitteksten van de 6 werkgroepen bezorgd aan het Netwerk tegen Armoede. Na het lezen van deze teksten kregen we van hen de volgende feedback (op 13/9/2016): "Onze bijzondere aandacht ging uiteraard ook naar de standpunten van de jongeren en de ouders. Na toetsing bij enkele van onze verenigingen (jongeren en/of ouders) van deze standpunten, blijkt dat deze erg nauw aansluiten bij de standpunten vanuit de verenigingen. Ze geven duidelijk en omstandig weer wat ook mensen uit de vereniging ervaren omtrent het jeugdrecht. Het Netwerk wil graag extra benadrukken dat voor ouders en jongeren in armoede het concept VOS en MOF erg door mekaar loopt en dat ze meer dan anderen het gevoel hebben dat de leefomstandigheden (ongeschikte woning, geen werk, lage scholing, ...) extra doorweegt bij plaatsing of beslissingen van de jeugdrechtbank. Dit werd ook al aangehaald in de standpunten van ouders en jongeren, maar wilde het Netwerk graag nog extra benadrukken. Bij deze meent het Netwerk dat het niet nodig is om nog een extra bevragingronde te doen in deze fase bij de ouders en jongeren in onze vereniging."

Ook in het verder traject en in functie van de uitvoeringsbesluiten hanteren we eenzelfde werkwijzen en houden we de dialoog met de vertegenwoordiging vanuit mensen in armoede.

We verwijzen tevens naar de omstandige wetenschappelijke omgevingsanalyse die werd gemaakt door een samenwerking tussen de KULeuven, UGent, Keki en VUB voor de inbreng van wetenschappelijke kennis in het kader van de armoedetoets. De "Omgevingsanalyse – Vlaams Jeugdrecht" werd opgeleverd in oktober 2015 en is vrij consulteerbaar op de site www.jongerenwelzijn.be.

7. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht;
- 2° de Minister-President van de Vlaamse Regering te gelasten onderhavig voorontwerp van decreet te agenderen op een eerstvolgend Overlegcomité voor aktenaam;
- 3° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin te gelasten over het voorontwerp van decreet, vermeld in punt 1°, het advies in te winnen van de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Vlaamse Jeugdraad, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen;

Jo VANDEURZEN

De Vlaamse minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin,

Bijlagen:

- voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht;
- de memorie van toelichting;
- het advies van de Inspectie van Financiën van 23 juni 2017;
- het begrotingsakkoord van 11 juli 2017;
- nota aan het Overlegcomité.